

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2021. július 15.
(OR. en)

Intézményközi referenciaszám:
2021/0213(CNS)

10872/21
ADD 7

FISC 123
ECOFIN 745
ENER 327
ENV 527
CLIMA 192
IA 137

FEDŐLAP

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató
Az átvétel dátuma:	2021. július 15.
Címzett:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	SWD(2021) 642 final
Tárgy:	BIZOTTSÁGI SZOLGÁLATI MUNKADOKUMENTUM A HATÁSVIZSGÁLATI JELENTÉS VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓJA amely a következő dokumentumot kíséri Javaslat A TANÁCS IRÁNYELVE az energiatermékek és a villamos energia uniós adóztatási keretének átszervezéséről (átdolgozás)

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak az SWD(2021) 642 final számú dokumentumot.

Melléklet: SWD(2021) 642 final

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2021.7.14.
SWD(2021) 642 final

BIZOTTSÁGI SZOLGÁLATI MUNKADOKUMENTUM
A HATÁSVIZSGÁLATI JELENTÉS VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓJA

amely a következő dokumentumot kíséri

Javaslat
A TANÁCS IRÁNYELVE

az energiatermékek és a villamos energia uniós adóztatási keretének átszervezéséről
(átdolgozás)

{COM(2021) 563 final} - {SEC(2021) 663 final} - {SWD(2021) 640 final} -
{SWD(2021) 641 final}

Összefoglaló
Hatásvizsgálat a 2003/96/EK irányelv felülvizsgálatáról
A. A fellépés szükségessége
Mi a probléma és miért kíván uniós szintű fellépést?
Az európai zöld megállapodás összefüggésében a 2003/96/EK irányelv (energiaadó-irányelv) felülvizsgálatára irányuló kezdeményezés az „Irány az 55%!” csomag részét képezi. A hatásvizsgálat elsősorban az energiaadó-irányelvvel kapcsolatban felmerült alábbi problémákra összpontosított: i. az energiaadó-irányelv nem áll összhangban az EU éghajlat- és energiapolitikai célkitűzéseivel; ii. a gyakorlatban a fosszilis tüzelőanyagok használatának kedvez; és iii. már nem járul hozzá a belső piac megfelelő működéséhez. E problémák fő okai a következők: i. a minimum adómértékek jelenlegi szintje és szerkezete (az indexálási mechanizmus hiánya, az üzemanyag térfogat-, és nem energiaérték alapú adóztatása, a környezeti teljesítmény figyelmen kívül hagyása), ii. az energiatermékek (különösen a bioüzemanyagok) körének elavult meghatározása, valamint iii. az irányelv hatókörének hatékony érvényesítését korlátozó különböző differenciált adóztatási gyakorlatok, adókedvezmények és adómentességek.
Mit kellene elérni?
A javasolt szakpolitikai alternatívák fő célkitűzései a következők: I. Az európai zöld megállapodással összefüggésben hozzájárulás a 2030-ra kitűzött uniós célokhoz és a 2050-ig megvalósítandó klímasemlegességhez. Ez összehangolná az energiatermékek és a villamos energia adóztatását az uniós energia- és éghajlat-politikával, és amellet járulna hozzá a kibocsátáscsökkentésre irányuló uniós erőfeszítésekhez, hogy biztosítja az energiaadó-irányelvvel való összhangot, továbbá kiküszöböli a következetlenségeket és az átfedéseket. II. Az EU belső piacának megőrzése és javítása az adómértékek alkalmazási körének és struktúrájának aktualizálása, valamint a tagállami adómentességek és adókedvezmények használatának észszerűsítése révén. III. További figyelembe veendő tényezők az energiaadó-irányelv azon képességének megőrzése, hogy bevételt generáljon a tagállamok költségvetései számára, valamint a forgalmazásra gyakorolt hatások.
Milyen többletértéket képvisel az uniós szintű fellépés (szubszidiaritás)?
Az azonosított problémák kizárólag az energiaadó-irányelv más uniós szakpolitikai intézkedésekkel összehangolt felülvizsgálatával orvosolhatók. A nemzeti megközelítések azonban azzal a kockázattal járnak, hogy a nemzeti adók nem harmonizált szerkezete és mértéke torzítja a belső piacot és aláássa az európai zöld megállapodás célkitűzéseit. Csak egy harmonizált keret segíthet abban, hogy az Unió ezeken a területeken megvalósítsa ambícióit, miközben arra törekszik, hogy megőrizze mind a termelő ágazatok versenyképességét, mind az ágazatok és az energiafelhasználások közötti egyenlő adóügyi bánásmódot. Az ambiciózusabb globális éghajlat-politikai célok teljesítéséhez való uniós hozzájárulás hatékonyabb lesz, ha az EU egy ambícióterv keretében összehangolja az összes lehetséges szakpolitikai eszközt – beleértve az adózást is –, amely magában foglalja a kibocsátáskereskedelmi rendszer kiterjesztését és az „Irány az 55%!” csomag egyéb releváns szakpolitikai intézkedéseit is.

B. Megoldások

Milyen alternatívák kínálóznak a célok elérésére? Van-e előnyben részesített alternatíva? Ha nincs, miért nincs?

Az alapforgatókönyv (0. alternatíva) a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó meglévő éghajlat- és energiapolitikai jogszabályi keretet jelenti, azaz az üvegházhatásúgáz-kibocsátás korábban elfogadott, 2030-ig teljesítendő 40 %-os csökkentésére vonatkozó éghajlat- és energiapolitikai célokat, valamint az ezek végrehajtásához szükséges fő szakpolitikai eszközöket.

Az 1. alternatíva indexálná a minimum adómértékeket, és részben szélesítené az adóalapot, miközben annak szerkezete lényegében változatlan maradna. Az Unión belüli légiközlekedési és tengerészeti ágazat a jelenlegi adómentességek megszüntetésével a nulla százalékos minimum adómérték hatálya alá kerülne.

A 2. alternatíva egy olyan, egyszerűsített adómértékeket alkalmazó rendszert vezetne be, amely révén a minimum adómértékeket indexálják és energiaérték alapján határozzák meg, továbbá átmeneti időszakot alkalmaznak (a 2a. alternatíva esetében ez 10 év lenne, a 2b. alternatíva esetében pedig egy rövidebb, 2030-ig tartó időszak). Az alternatíva az energiaértékre összpontosítana, növelné az adómértékeket (főként a tüzelő-, fűtőanyagok esetében), ezenfelül pedig az irányelv hatálya alá rendelné az adóalap Unión belüli légiközlekedési és tengerészeti ágazatot érintő kiterjesztését, ami az Unión belüli tevékenységeket illetően egy tízéves átmeneti időszak alatt lineárisan emelkedő minimum adómértékekkel járna. A 2c. alternatíva új tényezőt vezetne be az adómértékek meghatározásához, amely a 2a. alternatíva jellemzőin felül figyelembe veszi a termékek légszennyezőanyag-kibocsátását.

A 3. alternatíva új elemként figyelembe venné a karbontartalmat azon ágazatok esetében, amelyek jelenleg nem tartoznak a kibocsátáskereskedelmi rendszer hatálya alá. A 2. alternatívához hasonlóan ebben az esetben is két átmeneti időszakot (10 év és egy rövidebb, 2030-ig tartó időszak) vesznek fontolóra. Ezen alternatíva keretében szintén elemzik a szennyezés új tényezőként való bevezetését.

Tekintettel arra, hogy a kettős adóztatás elkerülése érdekében a kibocsátáskereskedelmi rendszert ki kell terjeszteni a közlekedésre és az épületekre, a 2a. alternatíva tekinthető az előnyben részesített alternatívának.

Az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszernek a közúti közlekedésre, a tengeri és belvízi hajózásra, valamint az épületekre való átgondolt kiterjesztése az energiaadó-irányelv felülvizsgálatának 2. alternatívájával karöltve elősegítené az EU ambiciózus éghajlat-politikai célkitűzésének – az 55 %-os kibocsátáscsökkentésnek – az elérését, miközben az energiaadó-irányelv felülvizsgálatának többi célkitűzése is megvalósulna.

Mi az egyes érdekelt felek álláspontja? Ki melyik alternatívát támogatja?

A kapcsolódó nyilvános konzultáció során fény derült arra, hogy a vállalkozások és a hatóságok túlnyomó többsége fontosnak tartja az energiaértéken alapuló energiaadó bevezetését. Emellett a válaszadók túlnyomó többsége – a válaszadó típusától függetlenül – támogatja az energiaadó-irányelv felülvizsgálatát, csakúgy mint az alternatív energiaforrásokra vonatkozó ösztönzők bevezetését, ami az adókedvezmények, adómentességek és engedmények korlátozásának köszönhetően kevésbé nyújt lehetőséget arra, hogy a fosszilis tüzelőanyagok előnyben részesüljenek, és így támogatja a klímasemlegességre való átállást. A konzultációban részt vevő magánszemélyek és a közsféra képviselőinek túlnyomó többsége támogatja az egyes ágazatok kedvezményes adóügyi megítélésének megszüntetését, valamint a kereskedelmi és nem kereskedelmi célú felhasználások közötti különbségtétel felszámolását.

C. Az előnyben részesített alternatíva hatásai
Melyek az előnyben részesített alternatíva előnyei? (Ha nincs ilyen, akkor a főbb alternatíváké?)
Az előnyben részesített 2a. alternatíva teljes mértékben összhangban áll az „Irány az 55%!” csomag más kezdeményezéseivel és a vonatkozó uniós szakpolitikákkal. A javasolt szakpolitikai alternatíva az EU egész területét érintő kibocsátáscsökkentés révén járul hozzá az európai zöld megállapodás célkitűzéseéhez. Az alapforgatókönyvhöz képest a becslések szerint 2035-re az alábbiak szerint csökken a kibocsátás: üvegházhatású gázok: -1,6 %; NOx: -1,7 %; finomrézecske: -2,5 %; SO₂: -1,6 %. Az irányelv hatályának az Unión belüli légiközlekedési és tengerészeti ágazatra való kiterjesztése hozzá fog járulni a közlekedés koherensebb adóztatásához. Az új minimum adómértékek bevezetése és az adóalap szélesítése hozzá fog járulni a tényleges adómértékek Unión belüli nagyobb fokú konvergenciájához.
Milyen költségekkel jár az előnyben részesített alternatíva? (Ha nincs ilyen, akkor milyen költségekkel járnak a főbb alternatívák?)
A becslések szerint a következő költségekkel lehet számolni: i. az alapforgatókönyvhöz képest a foglalkoztatás 0,2 %-os csökkenése 2025-ben az EU-27 szintjén, ii. a háztartások fűtési és közlekedési ráfordításainak emelkedése, valamint iii. a vállalkozások költségeinek növekedése a mentességek szűkülő köre és a fosszilis tüzelőanyagok árának emelkedése miatt. A magasabb adómértékek a fogyasztói árak emelkedését eredményezik mind az üzemanyagok, mind a tüzelő-, fűtőanyagok esetében. Az előnyben részesített alternatíva esetében ez a növekedés hasonlóképpen alakulna a tüzelő-, fűtőanyagok (0,8 %) és a közlekedési üzemanyagok (1,2 %) ára tekintetében. Az eredmények azt mutatják, hogy a javasolt adómódosítások gyakran regresszív módon csökkenthetik a háztartások korrigált nettó jövedelmét (a közvetett adókkal csökkentett nettó jövedelmet). Ám ha az adókból származó többletbevételt egyösszegű támogatásként visszajuttatják a háztartásokhoz, az adózásban bekövetkező változások összességében progresszív irányt vesznek, mivel ezek a transzferek a szegényebb háztartások nettó jövedelmének nagyobb arányú növekedését eredményezik.
Milyen hatást gyakorol a fellépés a kkv-kra és a versenyképességre?
A javasolt alternatíva nem gyakorol konkrét hatást a kkv-kra, sem pedig az uniós ipar versenyképességére.
Lesz-e jelentős hatása az intézkedésnek a tagállamok költségvetésére és közigazgatására?
Az alapforgatókönyv szerint ha a tagállamok nem emelik nemzeti adómértékeiket, bevételeik 2020 és 2035 között mintegy 32 %-kal fognak csökkenni az energiarendszer várható átalakulása miatt, és ezzel párhuzamosan az energiamegtakarításnak és a fosszilis tüzelőanyagokról való átállásnak köszönhetően csökken az üzemanyagoktól való függőség is. Az előnyben részesített 2a. alternatíva a bevételek növelésével nagymértékben enyhítené ezt a tendenciát. Az energiaadó-irányelv felülvizsgálatának célja, hogy az adómértékek és az adóalap tekintetében javításokat és egyszerűsítéseket vezessen be. A tervezett módosítások azonban alapvetően nem változtathatják meg az energiatermékeket és a villamos energiát terhelő jövedéki adók tényleges mértékét és kezelését.

Lesznek-e egyéb jelentős hatások?
Nem.
Arányosság?
A javaslat arányos és szükséges a célkitűzések eléréséhez, mivel kezeli az energiaadó-irányelv jelenlegi hiányosságait, miközben lényegében megtartja szerkezetét. A javasolt 2a. alternatíva új minimum adómértékeket vezet be, szélesíti az adóalapot, figyelembe veszi a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások és iparágak sajátos helyzetét, és a zökkenőmentes átmenet érdekében tízéves átmeneti időszakot ír elő. A kezdeményezés továbbá rendszeres felülvizsgálatokat irányoz elő a szakpolitikai intézkedések arányosságának biztosítása érdekében.
D. További lépések
Mikor kerül sor a szakpolitikai fellépés felülvizsgálatára?
A jelenleg hatályos energiaadó-irányelv 29. cikke a Bizottság jelentése, és adott esetben javaslata alapján rendszeres vizsgálatot ír elő. A Bizottság az irányelv végrehajtása után 5 évvel jelentést fog készíteni.